

Q, Parisiana.

11-1002001-11

**Comença la historia delas amors
e vida del caualler paris: e d viana
filla del dalfi de franca.**

A lo temps d'l gran emperador carles Rey de franca fill d'l rey pepi: q' d'la vna part d'spanya la çca los moros: e de aq'lla trague e expelli lur infael e cruel senyoria. Era dalfi dela ciutat d' viana vn noble Baro per. nō go-
doffre de lanço: del linatge real del emperador: e per aq'll molt amat. Aq'ist tenia p' muller vna molt noble dona a nomenada viana filla d'l cōte de flandes: discreta e molt virtuosa. La qual apres de hauer estat p' set anys sens infants pari vna filla molt bella: de q' fon feta gran festa: e fon arimateix nomenada Viana: e fon dona da a criar a vna noble dona: qui hauria vna filla que Ysabel se deya q' fon enlo seruey d'la dita viana criada. Aq'ista viana cresque en tãta bellesa y saber de letres e musica: q' marauella era: e en totes coses segons lo desig seu era seruida. Aq'ist dalfi hauria en sa terra vn noble home e d' grã linatge: p' nom micer jacob: q' hauria vn sol fill nomenat paris: en q' era tota la sperança sua

a j.

molt gran sonador e cantador: lo qual en edat de setze anys fon molt dispos: e valēt de sa psona: que era cosa marauellosa. E tenies molt ataxiat de vestir e adreçat d' coses de guerra e d' caça: q̄ bastara p' star ne seruida vna real psona. E p̄ ço era molt amat p' lo emperador e p' lo dalfi. Aq̄st paris tenia grā amistat ab vn fill de vn caualler apellat adoardo: los dos de vna edat: e amauē se molt. Aq̄st s' dos erē bells sonadors e cātadors: pero mes paris. Adoardo era molt enamorat d' vna noble dona del contat de braybant. Paris nos curaua de amors: posat que hauia vn any tenia grat p' estrem de viana filla del dalfi: e cō mes anauē: lo amor mes li augmētaua. Pero cō pensaua aquell amor no era equal de liberar a d' arlo. Viana no apercebia les intencions de paris, pero ell nos gosaua demostrar: coz los altres barons qui per amor bella feyen moltes coses de caualleria.

Q Com paris per seruey de viana veia moltes nits sonar y cantar ab Adoardo baix d' la finestra on ella dormia. E com scapa a aquells quils volgueren pendre.

Molt secretament paris e adoardo en les nits anauen vers la part on dormia la bella viana: e aq̄ sonauē e cātauē marauellosamēt. Enq̄ lo dalfi sa muller e viana p̄niē molt grā plaer: e volent

lo dalfi saber qui erē feu vn gran cōnit on tots los sonadors de instruments forē ajustats: e cō noy fossen aquells p quis sabia anujassen molt **Viana** vaent que enlo conuit noy eren los qui venien cascun vespre debaix d'la sua finestra dix a ysabel. **Que** es aço que cascuna nit vinguen a çí tan marauellosos cantors e sonadors: e no sapia qui son: yom crech que per amor mia venen e lo dalfi per ferne plaer a sa filla viana ordena que .x. homens armats stiguessen amagats certa d' on aqsts sonar acostumauē: e com haguessē soat los menassē duāt ell. p q vèguda la nit paris e adoardo vèguerē al loch acostumat ab vn mosset quils portauē los instruments: e sonarē molt millor del que solien. **E** com hagueren sonat los .x. homens isqueren dient los: hauen a nar dauā lo dalfi. **E** paris dix a adoardo: ja ve⁹ en quin pūt som e desplaume p mi hages enuig: **En** verita yo mes ame la mort que si venia dauant lo dalfi: veges que aconselles. **Lo** mosset es de guardar com nos mateix: car per ell seriē descuberts. **Adoardo** respos: d' mi no cur's sino tant com dela tua persona. **Paris** dix als deu homens: senyors leixau nos anar: car nosaltres som al seruey e honor del senyor dalfi: mas no priem ara dauant ell. **E** los deu homens digueren que forçat los era d' ananar. **Paris** e adoardo conerent que forçat los era fer armes: mereren ma ales spases e tant animosament se de

a iij.

feneren: que ells ab lo mosses sen anaren
sio de lurs perones: e feren molt de dan
deu homens.

Qom lo dalfi e viana se enuijaren
molt per no saber qui eren los sonadors.

Engut lo dia los deu homens arriua
ren dauant lo dalfi: narrant li abgrā
vergōya lo dā que pres hauen. **D**e
que lo dalfi fon molt enuijat: e feu hi
anar l'altra nit tanta gent que be forē para cēt
homens: mes paris noy torna mes: ans tench
molt secret lo cas. **E**a viana pesa molt no po
der saber los qui sonauan tant resta enamora
da q̄ no podia parlar sino dells. **E** paris vehēt
quāt perill era descobrir ses itenciōs: delibera a
partar sē: e tots dies anaua acasa dl bisbe d̄ sāt
lorens e ab ell passaua sa vida en grā pēsamēt.

Qom lo dalfi per alegrar a sa filla
viana feu cridar vn torneig.

E dalfi vehent q̄ viana stava pēso
sa per no poder saber qui eren los so
nadors: p̄ alegrar la ordena vn tor
neig: per execucio del qual trames p̄
tota frança e anglaterra: que tot baro: o caual
ler qui volgues fer actes de caualleria p̄ amor
de dames: que fossen en la ciutat de viana lo pri
mer dia de maig: car viana filla dl dalfi posaua

vn escut d' cristall per al qui mes esforçat seria: en
semps ab vna mol rica garlanda sua. Sabut p
tota frança e angla terra: la major part dls ba
rons se apparellaren per esser al torneig: en spe
cial alguns barons qui eren enamorats de via
na. Dels quals eren phelip de borbo nebot del
rey de frança. Adoardo nabor d' l rey de angla
terra: Anthoni fill del comte de proença. Lo cō
te isualdo: Assallon nabor del cōte de proença:
Girardo fill del marques de montferrat: Lan
ço fill del duch de gaunes. Aquests set barons
venguerē per amor de viana molt adressats ab
molts daltres.

¶ Com paris dellibera anar en lo tor
neig e de qual manera.

Pent paris lo aparell d' aquesta festa
tan noble: per consell de adoardo del
libera anar secretament. e trameterē
p' caualls e feren selles e armes ab se
nyals blanqs. e lo dalfi feu conuit a molts dls
barons qui erē arribats per causa dela festa. on
bague grans sons de instrument: mes a viana
semblaua no res: pensant en aqlls qui tāt la ha
uie enamorada. Lo iorn d' l torneig arribat tot
hom fō aparellat segōses de costuma. Arriba
la illustrissima senyora en cōpanyia dela seyoza
sa mare: e seruida d' molts cauallers e dames: ve
stida ala frācesa: vns tapins richs d' vellut vert
lo brial de domas burell: sembrat d' vnes manas

des de fe brodades: en les fulles molts
des e en les flors balais e robins: cosa
en la vora dela falda e cabes vnes lettres
martell en **ques** legia.

Que la fe poder tant gran
sobze nosta volutat
que lesforça mes del grat

Una roba ab gran falda que vna dama por
tau de brocat carmesi morat: y en lo cap ligas
sa ò la terra y en lo bras la garlanda qui era lo
pus ò aquella festa. **E** paris e adoardo vingue
ren tots blanch e posaren se a vna part: e algu
nols coneria. **E** ans del torneig lo dalfi mana q̄
cascu per si faes mostra per lo camp. **E** viana
dix a ysabel: quet par de aq̄sts cauallers quals
fan mes per la mia amor. ysabel respos: aquell
qui porta la corona dor: o aquell qui te lo leo ò
atzur me paren millor. **D**ix viana germana a
quells qui no tenen algun senyal me obliguen
molt mes dels altres.

To torneig cō paris resta vècedor.

Dm tots los cauallers foren aparel
lats vench primer aquell ò la corona
dor e ysqueli altre caualler e en cōtra
ren se de tant poder que trencarē las
lanças: e meteren mans ales spases: e feriren se
tant que molts ne anaren a terra. **E** molts de
aquells animosament tornaren en les selles: e

casu sefforçaua hauerne la honra. **E** com vèch
al vespre molt s'ò aquells eren cansats: mes pa
ris tât sforçat al vespre cõ almati donaué tals
colps que negu nol gosaué sperar. Lo torneig a
cabat grã honoz fõ dada al caualler no cõegut
deles armes blanqs. **E** fõ menat al cadafal òl
dalfi: e fõ li donat lescut de crestall. **E** de present
paris sen torna secretament ab adoar do' anaua
souit a casa òl bisbe de sant lozès no faent demo
stracio alguna: sperant ques diria.

Quõ lo dalfi e los altres se enuijarẽ p
no saber q̄ era lo caualler q̄ hauia la hõra: e òla
q̄stio del valer òles dames: e del torneig que lo
rey de frança feu cridar.

Lo dalfi stech no poch òsijos de saber
q̄ era stat lo caualler tât secret. **E** los
cauallers tomarẽ s'ẽ parlãt òla molt
grã gẽtleza ò viana e òla sua discre
cio: tât q̄ sen mogue entrels barõs grãs differẽ
cies. Algũs q̄ amauẽ la filla òl duc ò normãdia
e altres q̄ amauẽ costãça germana òl rey d'ãgla
terra: debiẽ q̄ erẽ mes belles q̄ viana. **E**s ver q̄
viana auãçaue totes aq̄stes ò graciositat e bel
lesa. **E**ãt fõ grã la ptesa de aq̄sts q̄ joã ò flãdes
se enfellou ptra lo frare del rey de boemia es
nafrarẽ malamèt. **E**ãt q̄ vèch a saber al Rey
ò frança qui duptant aço no fos occasio ò grã

dan: trames a dir a tots los barōs e canallers que vinguessen tots dauant ell: e daria en lur's diferencies sentencia: de que tots seriē contēts. **E** pensa lo rey que ordenas vn torneig p amor daquestes dames a. viij. de setembre en la ciutat de paris: qui mes sforçat darmes fos sen apor tas la honor de aquella festa. **E** aquella dōzella qui millor fos defesa fos dclara da per mes bella de tota frança: anglaterra e flandes. **E** trames lo rey a dir als parents daquestes tres dōzelles que vinguessen en aquella festa. **E** cascu d aquells trames p amor belles joyes: les quals fossen donades al mes sforçat. **E** cascu de aqlls tramerē la cosa q millor e mes rica pogueren

¶ Lo pris que fō trames per los parents de cascuna deles dames: per la jornada del torneig de paris.

Simerament per costāça danglaterra fon tramesa vna molt rica corona orlada de perles e de pedres precioses. **¶** Lo duch de normā dia trames p sa filla vna garlāda molt rica e de gran preu.

¶ Lo dalfi trames p amor de sa filla vna rich capell frances orlat d perles e de pedres: lo qual li hauia donat vna noble dona de frança. **¶** Paris queveu que axi gran festa se aparellana en frança aconsellas ab adoardo del anar hi: lo qual li dix que anas e secretamēt: per que si no a

nana tostemps se dolria. Perque paris acor-
da de anar: e secretament apparellas molt be d
armes e de caualls.

**¶ Del aparell que lo Rey de franca
mana fer dela plaça per lo torneig.**

Lo rey de frança feu spatxar lo càp
e feu hi fer cadafals on poguésse star
les gents. Es ver que algunes deles
tres donzelles noy foren: e perço lo
rey feu fer tres banderes en loc delles: La vna
ab lo camp blanch ab lettres dor que deyē. Quia
na filla del dalfi de frança. Altra ab lo camp
vert ab lettres dargent: que deyē. Costança ger
mana del rey danglaterra. Altra ab lo camp
blau ab lettres d perles: qui deyē. Floziana fil
la del dux de normandia. E feu partir lo camp
en tres parts: e en cascuna part feu metre vna
bandera.

**¶ Les rahons que lo rey de frança:
dix als cauallers la jornada del torneig.**

Sengut lo jorn del torneig foren ajut
stats enla ciutat de paris molts ca-
uallers de frança: d'anglaterra: de flā
des: spāya: alamāya: lōbardia: e d'al
tres parte. Enlo qual dia lo rey feu metre aq
les tres banderes ab aquelles tres joyes: quis
mostrauen grā cosa enlo mig del càp. E lo rey d

frança stech en peus: e parla molt alt. Barons tot hò se meta sota aquella bandera q̄ vol man-
 tenir: per amor de la sua senyoria. E aquesta ca-
 ualleria sia de amor e de cortesia. Empero be vo-
 lem que cascu fassa cō mes valentment puga:
 car beus deuen tenir per honrats que? abtau-
 per les mes belles dames del mon. Eus dich q̄
 aq̄ll qui haura la honor dl camp: haura lo preu
 d'la cavalleria: e aquestes tres banderes: ab les
 tres joyes qu'iy son. E aq̄lla donzella qui millor
 sera defesa: dare sentencia q̄ sia la mes mella dl
 mon: e haura lo preu d'la belleſa d' tota frança:
 anglaterra e de flandes. E la reyna tramet aq̄l-
 ta corona que sia posada al cap de aquella per
 senyal que haura la honor de aquesta festa.

La mostra que feren les banderes
 q̄ seguren los seruidors d'les dames de q̄ eren:

Ana que la bandera floriana fos la
 primera q̄ faes mostra p' lo cap: e so-
 ta aq̄sta se meterē tots los q̄ la ama-
 uen: çoes johā fill dl cōte d' flādes.
 Felip nebot del rey de frāça. Lo fill del d'uch d'
 burgunya. Lo fill del cōte ysnaldo. Lo fill del
 cōte de pença: e jofre d' picar dia: e apres d' aq̄st
 molts de altres. **A**pres aq̄sta bandera vech
 la de costāça: la qual acōpāy auē fraderico d' va-
 loys. Johā germa del rey d' boemia. Lo germa
 del d'uch de burgunya. Lo d'uch de braybant:

e apres de aq̄ts molts daltres. ¶ Apres vèch
 la de viana on anauen Origo fill del duch de
 borbo. Lo fill del rey danglaterra. Lo fill del
 cōte d̄ proença. Paris fill d̄ miser jacobo. Lo
 fill del marq̄s de mōteferrat: tres fills del duch
 de gaunes Johan perallo duch de normandia:
 e apres dells molts altres cauallers: tots richs
 d̄ peraments y cimeres. Feta la mostra aquesta
 bandera torna en son loch. E per cert gran co/
 sa era veure tāt noble festa. Lo dalsi e lo pare
 de paris vengueren en aquella jornada.

¶ La jornada del torneig: d̄l qual fō
 vencedor paris.

Hora d̄ vesps vèch en lo mig d̄l cāp
 lo fill del cōte de flandes: e vèch li al
 encōtre lo frare del rey de boemia. q̄
 p̄ aquell fon ferit axi durament quel
 mes a terra. Apres vench lo frare del rey desco
 dia: que aximateix fon per aquell derrocat. A
 pres vench origo de borbo: e tots aquest s der
 roca lo fill d̄l comte. Apres vench adoardo fill
 del rey de anglaterra: e ferí aquest tant podero
 sament que li trenca lo bras. E aquest derroca.
 v. cauallers. Apres vench jofre de picardia: e
 derroca aq̄st adoardo: e apres dell. vi. cauallers
 Alla fi la sort vench a paris: e ferir e se tant fort
 mēt q̄ los dos ne anaren a terra: perque torna

ren ala junta e paris feri tant poderosament a
jofre quel mes a terra molt luny d son canall: e
al colp lo cauall de jofre scata: e pço la gent dix
tornassen ala junta. **E** des paris com no era co
negut no hauria qui parlas per ell: mas al rey pa
ria que jofre fos vençut: diët que no volria fer
tor al caualler no conegut: lo qual li paria ha
gues fet com a bon caualler. **E** trames li vn ca
ualler dient com al rey aparia que jofre fos vè
çut: mes si ell volia justar altra volta per cortes
lia: que fos a sa voluntat: car ell li donaua vic
toria de aquell torneig: **E** paris respos q la bel
lesa de viana era tanta que lo obligaua d justar
ab lo caualler vna e tantes voltes fins se mos
tras vençut sens contrari: les quals paraules a
paregueren al rey que eren d gran noblesa e vir
tut: dient que ell deuia esser noble caualler. **L**a
noys paris muda de cauall: lo qual a doar dõ li
tenia aparellat: e tornaren ala junta e feriren se
de tant gran poder la hu alaltre que jofre vèch
a terra del cauall molt durament. **A** la fi d part
d viana no romas sino paris tot sol. **E** d la part
de floriana no restaren sino tres. **E** de la part d
costança altres tres e digueren que la junta ro
mangues fins lendema: e paris dix que no: e fe
ri tant efforçadamèt que algu no li gosa star da
uant: e axi portat lo camp a fi: fon menat al ca
daval del rey: e foren li dona des les tres bande
res ab les tres joyes: e la honra d aquella festa.

E molt secretamēt paris : e adoardo sen torna
ren en lo dalfinat: e paris torna a visitar lo bis/
be d'ent lozens: q̄l rebe ab gran amor: encobrit
tota cosa del q̄ era stat sperāt q̄s diria d̄la festa

La noua que lo dalfi porta a sa fil
la cō lo torneig era stat vençut per sa part: mes
nos sabia qui era lo caualler qui tāt lauria d̄fesa

Sos altres cauallers sen tomarē cas
cu en lur terra molt enuijats no por/
tant alguna joya dela enamorada
sua: e lo rey conuida lo dalfi: e lo pa/
re d' paris. **E** la reyna dona al dalfi vna corona
que donas a sa filla en senyal dela mes bella do/
na. **L**o dalfi e lo para de paris sen tomaren en
lo dalfinat molt alegres : la filla vsque a rebrel
segons hauia acostumat: e ell la besa e la abraça
dient li. **A**questa corona q̄ vous pos al cap vos
tramet la reyna de frança en senyal dela mes
bella dōzella. **V**os haueu haguts prou contref/
tadors mes millors de fenedors: y be ques stat
mester: car de cascuna part restauen tres cauall/
lers molt forts: e dela part vostra no restaua si
no vn caualler de frāça sens senyal: e esfen par/
tit que ni lo rey ni altres han pogut saber qui e/
ra. **E** perço vos no sabeu aq̄ haueu a donar gra/
cies de tanta honoz. **L**o pris deles tres bande/
res li es stat donat ab les tres joyes. **D**iech a
deu li do honra e exalçament.

Qua dolensa que viana mostra a ysabel per no saber qui era lo caualler qui tant la hauia honrada.

Sana resta molt enuijada per no poder saber lo caualler qui era: dient a ysabel. Germana e no digui yo laltre dia que era amada per lo mes valeros de tota frãça: per cert germana aquest es aquell qui tant be sota la mia finestra sona e cãta tantes nits: qui vence lo torneig en aquesta ciutat d viana: e ara mira quanta honra ma feta. Be tinch a desauentura no poder saber qui es: be es raho sia ma vida trista: per no saber a qui ame: e comença a planyer molt. e en tal pẽsament passa molts dies la sua vida.

Qom lo pare de paris mostra a son fill e adoardo staua enuijat del star retret de paris e perço paris ana ab adoardo a braybant.

So pare de paris que no haia vist son fill en la festa hague gran dolor: evna nit dormit ab son fill dix li. Fill de tu speraua haueu honra e plaer: mes ara veix ne lo cõtrari: car tu solies anar en festes: e fer actes de caualleria: e ara he vist no est estat en aqsta festa: e no pots partir te dõl bis be tinch a marauella de q es venguda entre vo saltres tanta amustat: al qual paris res no res

pos: e lo dia apres lo pare dixadoardo .yo veig
la gran amistat que tens a mon fill qui lexa mo
rir sos falcons e caualls de fam: e no va sino ab
aquest bis be: dupte tinch nos faça religiosos: lo q̄
yo no poria veure: e perço te deman p mercer li
parles e faces que mudant ses obres sia mes a
legre e alargara la mia vida. Lo qual adoardo
acòsola lo millor que pogue. e partint se d̄l anaf
sen a paris dient li yo veig q̄ amor te danya tāt
que no est d̄ tumeteix: e ton pare e amichs s̄ en
gran enuig per tu: perque placiet que vulles fer
coses que mes los placē. E paris dix li e q̄ vols
que faça. Dix adoardo: yo volria que anasses
a braybant q̄ vuyt mesos ha no he vista ma sen
yora. Paris fon content: e aparellaren se d̄ ar
mes e caualls: e totes coses necessaries a lur a
nada. E ans dela partida paris dix a sa mare:
Senyora la clau dela mia cambra vos coman:
e placiens noy entre negure caualcaren e anarē
a braybant hon faeren gales e armes: d̄ que al
cançaren fama: honra e amor de dames.

Qom absent paris viana fon en sa
casa e conegue clarament ser paris lo qui tant
la seruia.

Ma aquest temps lo pare d̄ paris fō
malalt: e fon ne occasio lo pēsament
del fill. E vn dia lo dalfi lo ana a
veure: e aconsolant lo ab molt gra

bj.

ciosa e discreta manera. E apres alguns dies la muller del dalfi ab viana foren a veurele visitar lo: demanant de son mal. E ell respos q̄ tot son mal hauia p pensament del fill duptāt nos faes hom de religio . E la dalfina lo consola leuant li aquella opinio. Apres la mare de paris mostra ala dalfina: e a viana lo castell: e primeramēt li mostra vna gran sala hon hauia diuerses coses de combatre. Apres vna cambra hon hauia diuersos aucells de caça. Apres li mostra la cambra hon dormia paris: enla qual hauia molts atausos e tals que erē cosa real: entre les quals belleses hi hānie dues pres grans: la vna plena de diuersos draps dor e d seda molt abtament lauorats: l'altra era plena de diuerses cubertes d canalls: dor e de seda: d grā valor: e viana dix. Per cert negū nos deu marauellar si d aquest paris es fet grā cas: lo orde dles sues coses manifesta gran part dla sua valor. E mirāt ari viana vae vna cuberta de cauall tota blanca: la qual li aparech fos aquella que paris haia portada enla ciutat de viana: e dix ho a ysabel: e tota alterada nos podia tenir se en peus: e dix a sa mare: congora li hauia venguda: e q̄s volia reposar vn poch en aquell lit: e q̄ li lexas ysabel. Tots ysqueren dela cambra: e ysabel taca la porta: e elles entraren en vn studi no gran hon estaue la ymatge d nostre senyor ab lāries e canalobres dargent . E aqui paris se retraya.

per ses deuocions: e aqui era la bandera blanca
e totes les joyes que ell hauria guanyades en la
ciutat de paris. **U**aent viana aquestes coses fō
certa que paris era aquell qui tāt hauria desijat
saber: e dix a ysabel. **B**ermana quāt es gran a
questa jornada per amirara se lo que tant he de
sijar: e de aquesta cambra no dñige james partir
me. **A**la qual dix ysabel. **G**uardau senyora no
falsau ne digau coses de que siau represā: car a
vos no fa res la amor d'aquest: be sabeu que ba
rons vos demanen: qui son de vostra condicio:
e aquest nou es. **E** viana molt enuijada respos.
Per vna folla presumpcio tua no vull perdre
tanta amor que fins aci he aguda: e en veritat
la segona vegada que digues tals paraules no
hauras spay d' dir les me: mes si ami has amor
hagēs la aell: car es la mia anima sua. **E** si con
sideranes les sues nobleses tu lo stimaries mes
de caualler del mon. **E** lo rey de frança volria
hauer donat la vna part del seu regne q̄ anthōi
seu fos aci valēt e esforçat. **E** no es algu q̄s
puga ygualar al valer seu: perque totes coses
de ituna son en elle com totes li faltasen: pensa
que la mia ventura ma portada ala sua amor.
Uiana e ysabel prengueren les joyes per tenir
les fins ala venguda de paris e exiren d'la cam
bra: e tantost la dalfina e viana prengueren co
miat e tornaren a lur palau.

Com paris tornat del comtat tro

ba ser li stades preses les joyes.

Iana stada pèsant dia e nit en la vèguda d' paris: lo qual ab adoardo arribaren d' braybant alegres. E paris ans d' descaualcar ana veure lo dalfi: mes per amor de sa filla que dell. E al vespre entrant en lo oratori p fer reuerencia a deu no vae les joyes qui eren stades per viana leuades. E dix a sa mare: que mal hauia tenguda tancada la cambra sua. Al qual dix sa mare: que noy hania entrat algu sino viana: e paris no replica pèsant que algun ladre ho hagues pres: e no dera de fer sa oracio. E ledema vesita lo bisbe de sàt lozens qui rebe ab grā alegria. Viana q̄ molt hauia desijada la sua venguda vaent lo vestit duna roba de brocat rich que se hauia vestida a braybant folrada de vellut carmesí: ab vna cadena de gran valua: referma y augmēta la grā amor que li tenia: e acorda ab ysabel que tornas sen les joyes a paris. Perque vn jorn parlant viana a sa mare dix li.

Q Tom concerta viana poder veures ab paris

En yora mare may nom haueu manat parlar ab algun home d' religio qui donas doctrina de les coses diuines. Ací es lo bisbe d' sàt lozens q̄ es sàta persona: placiaus que yo parle ab ell. E

la dalfina feu venir lo bisbe: e aquí parlar en de
moltes coses sãtes: e al partir viana lo p̄ga q̄y
nomas lo sen dema: perq̄ li volia dir algunes co
ses secretes. **Al man** lo bisbe hi torna: e viana li
dir: que algunes joyes eren stades leuades d̄ al
gun loch e ella sabia que eren de paris: tenie sen
de cõsciencia: e volien las hi tomar: perquel pre
ga que loy dignes: el faes venir en aquell loch
on li poguessen parlar.

¶ Tom arriba paris dauant viana.

¶ Bisbe com a santa persona igno
rant les intencions de aquests: dix a
çoa paris: el mena al loch que hãtie
empres ab viana: hon la trobarẽ ab
ysabel: e viana los aculli ab molt graciosa mane
ra: perq̄ era deles mes gracioses del mon. **E p̄s**
paris per la ma. e apatãt lo vn poch perque no
fossen oyts dir li.

¶ Parla viana a paris.

¶ Paris tant vos abc̄t: la senyora ma
mare e yo anam a vesitar vostre pa
re qui era malalt: e cercant lo vostre
castell en vostre retret vahent algu
nes joyes: e pareguerẽ nos tambe que les pr̄e
guem: sabent que son vostres volẽ les vos tor
nar: demanant vos per do dela descortesia que
hauem comesa: ala qual paris respos dient:

¶ Respos paris a viana:

b iij.

Illustrissima senyora visitar la senyora vostra mare e vostra senyoria a mon pare es estada merce gran a nosaltres vassalls vostres. E posat sia de vosaltres: ser vos en major deute obligats q̄ de feultat nos obliga: sotmetent nos a tota ordinacio de vostra illustrissima senyoria. Les joyes si tenirlas nous es dseruey soplich a vostra senyoria les vulla acceptar d̄ ma voluntat. e s̄o la major cosa mia: no per la valua: mes per ser me stades donades per lo que tinch mes car. E perço no podia presentar les sino a vostra senyoria de qui es tot lo de nosaltres.

Replica viana a paris.

Paris fins aci dissimulat haueu la voluntat vostra: mes ara no poden que no es en vos: perque⁹ demane p̄ la cosa q̄ mes amau: si sou vos lo q̄ sonas tantes nits baix d̄l nostre palau: e vences lo torneig en aq̄sta ciutat: portant vos ne la garlada mia. E aquell qui en la ciutat de paris restas v̄e eedor de .xxv. juntes de tants barons e cauallers portant vos ne les tres bāderes ab les tres joyes que nosaltres hauem preses en vostre retret: restant tant honrat d̄ aq̄lla jornada. Per cert paris aço no es seruey de tenir encubert. si aço haueu fet per amor de mi: molt bo dech esti

mar yo: e de molt vos reste en obligacio: e molt
es raho d'fige vostra honra. Car per la menor d'
aq̄stes coses no deu esser vos negada gracia al
guna. Guardant paris la gran volunta de via
na resta per sobres de amor sens respondre. **¶**
la si prenent efforc dir.

¶ Respon paris.

Ilustrissima senyora no puch negar
a tãta merce la veritat: ne vull lo ca
mi d'suiar: qui es sols peral restaurar
d ma vida. y pus tant me sou senyora obeir vos
be en lo que manau: majorment si volra vostra
senyoria recordar aquants defuorios lo amar
en streu e scusa. Ver es que so yo aquell qui per
hauer solas les nits libertes en fer vos scrupes
aquelles arribi cerca de vostre palau: y les dos
voltes fui armes y si de aquesta desegualtat re
stau d'esseruida siau contenta que aquell qui ha
fet vostre: fara de mi la venja a vostra senyoria

¶ Replica viana.

Daris no es de oblidar aq̄lla discrecio
que poxa tenir se en nostra vida: y ons
fare auis d loch on ab major spay porẽ
fer nos certs deles intenciõs nostres. E poch
dies aqs fon paris on mana viana: la qual co
nerent quant ab raho dutana paris palesar m
c iij.

raonar la voluntat que ab tanta congora por-
tana: per la excelència que p bellesa: stat: y dispo-
sicio sobre les altres tenia com a senyora : il dix
aquestes noues.

¶ Les rahons que viana dir a paris
en la segona vista.

Paris les cōdiciōs e criāça q̄ teniu
vos fan tāt gran q̄ no se q̄ fossen per
y gualar se a vos: e la disposicio e sfoz
e serueys d̄ que per vos so estada ser-
uida: tals son: q̄ a vos sol me fan dūtoza. y pus
per vostre tant sfoçat animo he. merecut renō
dela mes bella: no es raho sia sino del major ca-
ualler. E nos vull negar q̄ lo major be pera mi
es sentir la volūtat vostra: y lo que es sols lo d̄
cans pera vos: es lo resposperala vida mia.

¶ Respon paris.

Ant gran es lo be de vostra senyoria
y tant pales a tot lo mon: que soferit
yo dolors may no vists viuia y nun-
caus senyali ni us parli: y encurbet
serui: p̄q̄ nous fos deseruey en la opinio dls mi-
radors: qui no sentien quant lo estrem d̄ voler
no sols me escusaua de tant folla empresa: mes
encara en alguna manera me y gualaua ab los
grans aqui alguna presumpcio acompayana
en vostre seruey. Deixat de dir quant so mes d̄

fastifer dela merce que vostra senyoria me fa en voler no enujar vos de ser vos seruidor: y bese los peus per no hauer abandonat ami qui tãt viuament desige poder vos plaure.

Qom sabe paris que lo dalfi casa na af filla:

Mltres enamorades noues passarẽ entre aquells en moltes jornades q̄ pogueren parlar se: tenint lur pensament sols en poder se plaure: axi descansat los treballs de lur enamorada vida per algun temps: ab demostraciõs de lur amor: fins que senti paris que lo dalfi volia casar sa filla: e si ab molt gran cautela se tractaua lo casament a paris fon manifesta: perque al ver amor nenguna cosa sta encuberta: y per que los tals ans dels altres desfien: desesperat ab aquell major stre de passions que poden sentir se deya.

Q Lo que paris dya congorant se dl matrimoni de viana.

O Desaueturat y que he volgut yo sforçar me a coses ipossibles. **M** trist e no podia pensar aquests e majors encontres en la fortuna tant prospera: e cõ podia creure cosa tã gran fos p mi pacifica: tant cõtra opiniõs dels altres. **M** amor cega que tu sol me has embenat en la creensa de aquesta seguretãt

que tenia. **Q** quant descanses en los d'sastres poder mostrar ser stades les empreses racionales. E perço es major passio la mia:perque no tinch rao d' scusacio alguna:sino en aquells qui han nauegat en les mars en que yom trobre.

E amor y perque a tots y gualment no sen yoreges:o perque a nosaltres n'os dones vn altre mon en que visquessim separats dels qui a tu no temē: pus les leys ab quēs gouernes tāt diferent de les altres. Ab aquesta major congoixa que tenia arriba en lo loch on hania acostumat hoir lo viana. La qual vaēt lo ab mostres de tanta passio alterada dix.

Les rahons que viana diu a paris vaent lo arribar alterat e la resposta.

Paris com sou tal:qual es la occasio de vostre treball:a penes puch creure:siau lo q' tāt ha mostnat voler me pus sens desfiar dela voluntat mia: pot altra cosa enujar vos tant ab strē:quant a ra anujat vos mire. A la qual respon paris .y/ gnoza vostra sēyoria la causa d' ma dolor:o quāta marauella tinch no se spanta vostra merce: ma vida haja bastat acompāyar me en aquesta derrera v'ista: y per cert quant ab major gloria so stat: tan ab major e mes viua passio resta: y ab menor spay pera planyer mas per dues: que tant gran mutacio natura nostra no comporta

Ami es cosa certa lo senyor dalfi ha apñtat ca
fament de vostra senyoria: y per conseguent de
la mort ab lo temps que era cõsentir mes viure

Quana viana a paris fes parlar
ab lo dalfi de casament entre ella.

Q sou cert paris que yo a vos vull
per que donchs feu cas ðl voler ð mō
pare: no sou content que vous ame:
pensau que nom so tant enemiga: q̄
per tant gran interes meu no oblide a mon pa
re. E noui enugeu vos fins sapiau yo haueŕ ele
git altre senyor sino a vos aquí sols ame. E per
fer vos mes cert ð ma desliberacio vull que vos
tre parte parte al senyor dalfi sia content yo sia
vostra muller. e si nou volra mon pare conexe
reu aquē força aquesta voluntat que governa:
e no hajau spant de qualseuol empreŕa que als
dos qualseuol cosa deu esser lauger a pus la enŕe
ya es amor tant viana.

Qom lo pare de paris parla al dal
fi del casament e les noues quis seguiren.

A Dosat que paris se alegras ðles no
ues de viana: tant spanta resta del q̄
manaua que pensa en fer li cõtraris
pero tant la aguardaua que regraciant e soffe
rint obeir la: pres licencia: e descobri a son pare
lo que tenia ab viana: e com ell volia ell parlas

ab lo dalfi d'l matrimoni. Lo pare de paris stec
 molt alterat dela erra de sō fill: e sessorça d'suiar
 tant folla empresa. Ala fi vaent la porfia e con-
 gora sua parla al dalfi: q̄ no dexant lo acabar d'
 dir li amanassa d' sos folls atreuiments lo casti-
 garia: manant q̄ ell ni son fill mes no fossen da-
 nant sa vista: e entrassen en la cambra de viana
 dient quant era descontent del atreuimēt de vn
 seu vassall: qui presomia casar ab ella e que nos
 anijas que en breus dies la casaria ab tal q̄ res-
 taria molt honrada. Viana fora son pare dela
 cambra dir a ysabell ab qui sola resta. **E**don pa-
 re vol que yo visca sens paris: yo fas vot de no
 casar ab altre: demanera que si volra mon pare
 veurem casada paris sera son gendre. **D**ix ysa-
 bel senyora mala desliberacio es la vostra: que
 occasio sereu d'la mort de paris: que sabut vostre
 desliber per lo senyor dalfi: lo fara matar: perq̄
 vos siau altramēt casada. Viana se enuja molt
 deles raons de ysabel: fent li d'mostracio no pre-
 nia a seruey sos contraris.

Com paris sabēt lo dalfi volia fer
 lo matar fon per hauer licencia de viana pera
 partir se e com viana volgue seguir lo.

Ran tēps stigueren los enamorats
 sens poder se parlar ni veure: e ado-
 ar do d'scrubi vn dia a paris lo dalfi
 lo volia matar: e que fora bo se apar

algun temps. E paris no volent partir sens li-
cencia de viana: acaba que de nits parlarē: e vis-
ta la intencio que lo dalfi hania cōtra paris: dō
liberaren los dos sen anassen. E volgue viana
de paris dos coses. **¶** La vna seguretāt dela p-
sona sua fins a matrimoni. **¶** Altra q̄ ysabel
nunca per ells fos oblidada.

¶ De qual manera paris concerta la partida.

Baquest concert partit paris dō la e
namorada viana: trames vn criat
seu nomenat jordi ē aygues mortes:
e feu li noliejar vna fuita d̄ remse d̄
far caualls p̄ passos en lo cami: senyalant li vo-
lia fer vna mort: e campar per aquella manera
¶ Aço concerta en la hōra primera del dormir
baxa la delicada senyora ab ysabel: e a peu ana-
rē fora la ciutat on los speraua jordi ab quatre
caualls: e cerca de dues hores apres de ser par-
tits hagueren tanta pluja: que ab molt gran de-
satent caualcaren tot lo dia: e arribats a vna vi-
leta: se apartaren en la casa dōl rector qui era bō
trocet fora la poblacio per desuiar se del cami: p̄
que dells nos pogues hauer noua. **¶** Reposaren
aquella nit: e molt gran mati caualcaren fins a
vna aygua: q̄ fon molt gran a causa dela pluja.
¶ Paris mana puar laygua a jordi lo q̄l entrāt
laygua lo sen porta: e ell e lo cauall negaren: e

pensant star segurs tot aquell dia tomarē en la
posada del capella don eren partits: e dexaren
aqui viana ab ysabel: ana paris ab son cauall p
mirar la ggua quant passar se poia.

¶ **N**ō sabe paris q̄ los del dalfi quils
cercauen eren arribats en la vila hon ells eren.

S dalfi sabuda la partida d viana
ab aquella discrecio que pugue dels
mes fiats que tenia trames pera cer
car sa filla p diuerses parts. **L**a hu
dels quals en aquella hora arriba en la vila hō
staua viana: e no sabent noua manaçana molt
diēt q̄ si algu tenia amagada aq̄sta donzella q̄
ell cercaua: no anomenant qui era lo dalfi lo cō
dempnaua en bens e en persona: e q̄. xxv. de ca
uall de casa del dalfi venien apres dell en cerca
della. **L**o capella passant hoi aquelles rahons
e dupta no fos la de sa casa. **E** vench a paris e
feu li auis del que hoit hania: e senyalant ell no
volguera encorrer la pena. **P**aris quasi fora d
si entra en la cambra on staua viana dient.

¶ **L**es rahons que paris dir a viana
dscubrint li la venguda dels quils cercauen.

Illoz fora per amī no esser que tro
bar me en cas en que ab alguna ma
nera de consell no poia remediar se
que si ab la mort podien hauer fi los

meus mals alegre seria: mes morint no pot morir esser stat yo ocasio a vostra senyoria de tanta cōgora. **A**mi mes hōrada mort y millor ampliada q̄ ser puga me spera pus a vos es seruida. **E**as que fara vostra illustrissima sēyoria: los cauallers del senyor dalfi pare y tant enemich vostre son aci. qual stareu dauant sa senyoria: y les rahons sues com les hoireu: **a** la fe ni veure no pot vostra merce ni hoir lo **sen**s pena: y es sola mia la culpa: y pus yo sol vos tinch of fesa es degut yo sol de mi faça la venja: y tira da la spasa volgue leuar se la vida.

P Les sfoçades rahons de viana a paris.

Viana sfoçada pres la ma a paris e posas entre elle lespasa diēt li: **Q**ue voleu fer paris. voleu leuar me aq̄ll be que sol me reste: mes enemich me voleu esser que mon pare. **S**i dauant ell arribes filla li so: nom leuara la vida y leuareu lam vos la hora que de vostra mort sere certa: y pço vull que per mon seruey caualquen y sfoçeu saluar vos: perque lo temps que viureu ab speranza vostra yo viure.

Resposta de paris.

Nulla vostra senyoria manarme cosa quel hoir me spanta: y poria le

par lo foc h la sua spera: y on viure yo sens vos
tra senyoria: y p^o tunch a morir millor es en vos
tra falda: y no dexar vos en tēps d tanta cuyta

**¶ Respon viana sforçant se paris
sen vage.**

Saris ara voleu començar a deservir
me ami par nous tunch merecut que
per vos me perda. **P**artiu y saluan
vos: que ni mon pare pot maltractar
me. ni yo puc esser sens descans sentint haureu
acampada la vida vostra: e feu lo canalcar sēs
lexar lo mes dir donant li vn diament: per que
fos recort e senyal dela amor que li tenia. **P**a
ris parti e passa lo riu: sospesas lo entenimēt feu
y memoria: y sens descans ni repar d cosa algu
na arriba per dues jornades en aygues mortes
y ab la fusta passa en genoua ab vn criat seu q
gouernaua y seruia: stāt en tant grā pensamēt
que solament no parlaua.

**¶ En qual manera arriba viana da
uant lo dalfi son pare.**

Qom paris fon partit ab discreta cō
sideracio: per q los cauallers del dalfi
nol seguissen: tramete viana per aqlls
declarant ser ella la que cercauen. **E**
arribats volgue partir sen ab elle per **(n**ar a lo
pare. **E** pasat se mostras sforçada tant q no

fanē aquells cauallers de sobeir la. Tans sober-
ga possio la acompnyaua per la absencia d'l p
qui viuia: que nos recordaua qual se mostrara
deuant son pare: e açi era trasportada en lo que
amaua que li semblaua la anima sua en lo cors
de aquell viuia. E perço lo pensamēt seu era on
era aquell, qual staua quant perillaua per la ab
sencia trist no desesperas. Perque quant ma/
jor amor li hauiā coneguda: y per aquella ma/
jors gracies li hauiā fetes: ab major perill lo mi
raua: Ab aquells debats e semblants arriba d
uant son pare: ab lo capella son hoste ab qui lo
dalfi no volēt veure sa filla largamēt parla: in
formant se del que della e de paris sabia: pregāt
lo fos secreta aquesta desauentura. E ab fictio
de altres interesos pres la persona ybens d'l pa
re de partis: y feu lo metre en preso: hon son vñi
tat e aconsolat: e seruit de tot lo que mester li es
ra per adoardo. E sa filla feu retraure en vna
cambra ab ysabel com a persones: preses. segōs
lo seruey los era fet: pensant ab aquest maltrac
te se mudarien les intencion aviana: la qual po
sat per absencia de paris no pogues alegrar se:
descaensaua en pensar viuunt talmen d alguna
cosa lo seruia.

¶ Com lo dalfi torna sa filla en la li
berta primera.

cj.

Allat algun temps lo amor de pare amansa les furies del dalfi: mana toz nar la filla en lo statmēt que star solia: e parlant li vn dia li dix. se alegras q̄ ja nos recordaua de sas erras. **V**iana no oblidada ls interessos del que amaua: suplica son pare tornas amicer **J**acobo en sa casa e bens: e son content lo dalfi per tirar asi la voluntat de la filla.

Qual staua paris en la ciutat de genoua.

Sant paris ẽ la ciutat d genoua fora de tota sperança: de cobrar lo stat q̄ p̄dut hauia: aparrant se d tota alegria: visitaua e staua continuament per les sglesies pensant en lo proces dela sua vida. **E** vn dia desijant saber que era de viana acordada trametre vn home seu ab dues lettres: la vna a son pare: laltra adoar do: les rahons de les quals son le següents:

La letra que paris fa a son pare.

Enyoz pare la creensa d vistora congo fa me dona tant gran passio: que no puch atreuir me en scriureus: lo que tinch cregut mes nom pozeu veure. **E** si eren cert de quat so acomortat de ma vida sino p̄ causa vostra: no dupte p̄donariu a mes

eres. las quals la pena maior d'la culpa m' par
fa prouinena des: mes p vostre seruey me sfor
çara poder vos scriure: i supplicant vos descãseu
prenent consolacio ab adoar do: qui es altra p
sona mia. **Bese** les mans a vostra senyoria.

¶ La letra q̄ paris escriui a adoardo

Senyor germa de ma dolor son cert
per esser absent de tota cosa q̄ descã
sar me pogues: desterrat d' ma senyo
ra: de vos y d' ma terra: quãt perdre
podia en vn dia perdi. **Demã** vos de merce se
yor de tot lo esser de mes p dues me auiseu. **Re**
cordant vos exilat quãt freture vostres noues:
y si podia saber la merce quãt les mans y pens
It bese: segons la fe que tinch seria ferli seruey e
ami gracia a senyalada: en comanant vos la vi
da de mon pare. **Reste** per a vostre manar.

¶ Tom adoardo dona la letra de pa ris al pare e reporta les noues dell a viana.

Doardo rebudes les letres dona al
pare d' paris la sua e l'altra mostra a
viana: la qual d'libera scriure p los
recels que dela vida e amor tenia: pẽ
sant no duptas paris esser oblidat si per algu li
era fet anis tornada en lo primer stat en salase
festes ses mostrana.

¶ La letra de viana a paris.

cij.

Ibeles dues parts que tenim podie
 esser les operacions distintes: poueu
 creure senyor yo descanse. Des per
 que les coses dl cors sen tenir les bla
 anima cõ formes no adeliten ni penen: son mes
 de cert pus tinch lanima tant trista en lo stat q̃
 mon pare ma tornada: no sens gran congoz
 trobe: y les hores que apartada tenia descansa
 na: pensant en aquells desatents de alguna co
 sa vos seruia: y ara essent certa que absent d̃ mi
 ningua cosa vos pot plaure en tota alegria vic
 a pdre la vida q̃ pera vostra merce sola guarde

¶ La letra de adoardo a paris.

A tenu senyor germa ocalio gran
 de aleujar vostres passions que per
 esser la major pena duptar la perso
 na de vostra senyora no fos encõgo
 ra de maltractes: ara que ja es en lo stat que so
 lia: remediatar duen als strems que prenien: y dl
 que per vos estada en treballs de preso nous
 ne anugen pus ella sen alegra. Que jurat ma:
 aquell itar mes li satisfeya en absencia vostra.
Ella ha conduhit que es stat d̃liurat vostre pa
 re: e tomat en sa casa. Sa senyoria vos scriu: e
 vol siau alegre: guardant vos per les sperança:
 q̃ e cara no laderẽ. Sos effoços s̃o majors dls
 vostres: e pço li pesara no hage reports siau a l
 tre ab aq̃stes noues: brant vos d̃ mes dolre feu

nos resposta e seren seruit del q̄ possible nos sia

¶ Qual stech paris rebudes les lettres

Baquestes lettres trames adoard o vna letra de credit a paris, ab que li foren donats cinch . milia. ducats p̄ que pogues assentar se. Paris rebu des aquestes stech tāt alegre que mes no podia e legint la letra de viana: vna volta era glorios pensant aquella senyora era desliure de mals: s̄ que ell tanta cōgora tenia per esser ne stat causa. Ultra quant pensaua aquelles noues de quāta obligacio eren: plozaua les passions que cascu dells per lur absencia teniē. Pero efforça s̄ en vestir e mostrar se, per esser la voluntat de viana: e per moltes lettres scriuia ella e a adoardoc e molt souint. La primera qui fon resposta ala de viana fon aquesta.

¶ Resposta de paris a viana.

Aquella passio que lamima mia cōporta me feya cert illustrissima senyora sens vostre scriure: no es vostra senyoria en lo stat en que solia. Que no crech sia cōtenta pus absent s̄ vos passe la vida: y yo seruidor so de vostra senyoria de qui los senyors se dolen de lurs mals. De vostra libertat me so alegrat: p̄q̄ es sta remediar a mes culpes. Ala pena no perq̄ absencia la causa: del que manau he

c iij.

volgut obeir vos: que p esser vos obediēt tinc̄
lestat y la vida: la qual vos suplica recordeu es
sol vostra. Perque yo dauant vostra merce de
par la volgut: y vos la acceptas com anant la a
mi: que sols la guardi per vostre manar: en aq̄st
exili de bon befe les maus a vostra senyoria.

Com lo dalfi apuntat casament d̄
viana ab lo fill del duch de burgunya lo manifi
festa a ella.

Sdalfi perque la edat de sa fill a e
ra de casar: y per asegurar son estat a
punt a casamet de viana ab lo fill del
duch de burgunya: ab tracte e volun
tat del comte de flandes son sogre. E sabent lo
dalfi que lo fill dell duch era a vna jornada: par
la a viana del que apuntat tenia dient li. Filla
aquella amor que als pares nunca dexa auuāt
dins mi: encara que vostra edat sia tēdra me ha
conduhit vos casar tāt ala honra vostra. Per
que en vostra alegria descausas yo viuunt: y mo
runt restas content de vostra contenta vida. A
cūsera de ma lo fill del duch de burgunya: la dis
posicio e manera del qual vos plaura y aquest se
ra marit vostre: p̄q̄ deuen ser molt alegre e apa
rellada pera rebre aquell axi cō de vos sespera.

Resposta de viana a son pare.

Senyor pare posat en totes coses sia b
gut esser vos yo obediēt: y per esser

me senyó: parey per tantes grachs de que vos
tra senyoria me ha feta merce: no deuen cosa vo
ler pa vos y para mi: y p al fill dl duch tāt dan
yosa: p q̄ no es en mō poder vuy esser muller de
ell: ne de altre de qui vos senyor prenguessen en
seruey. E no volgues vostra senyoria sfoçar so
perque y ell muller: e yo marit: y vos senyor fil
la en vna hora perdriem, lo pare homt aço tre
balla molt en conduhirla a sa volūtat. E veent
que no podia li dir aquestes rahons.

Q Replica lo dalfi a viana.

QU' esser stat yo civil en castigar vos
meresch boir de vos aquestes respo
stes, y per la que sou no merexeu vos
lo q̄ vous do. Aquel tacany era pe
ra vos q̄ es causa de vostra follia. Sobre ma fe
yol fare matar: y a vos dare castich tal q̄s fare
conexer a vos y a vres obres: axi molt enuy
fē ana. Partit lo dalfi d la cābra de sa filla: tre
balla ab la maree altres en adubir la ala volū
tat sua: fis q̄ fou arribat lo fill dl duch: al qual
rebe ab molta honor: mostrāt esser molt alegre
dela sua vengada: e douant sens que sa filla no
era sana fou lo fill del duch detengut vuyt dies.

Q Com lo dalfi dona comia al fill dl
duch: e feu metre en preso viana.

ciiij.

Sent lo dalfi q̄ viana perseveranaē
sa d̄s liberació: estauē aya dura dix al
fill de duch. yo veig ma filla en cami
de trigar d̄ millorar: per queus d̄na
ne de merce no s̄ enugen tomāt vos ne: car tor
nada ella en sanitat ferēt seruir de nostre apun
tamiēt: e donali molts donatius de gran preu: e
tomassen a son pare: fent li relacio del q̄ era stat
Eo dalfi molt enuyat mana fer vna preso de ius
terra: en la qual mes viana e ysabel: fent les vi
re ab molt desatent e pena tan gran que era cō
passio: sperant que ab aquets mals la conduxi
riato restaria venjat de la porcia.

Com lo fill del duch enamorat per
reports de viana toma en casa del dalfi e vol
que parlar ab ella.

Sent lo fill del duch d̄ burgunya q̄
reports la gran belleſa de viana: la
desia tant: que vn dia parti secreta
ment de la sua terra: e ana en lo dalfi
nat per saber q̄ era bella. **E** lo dalfi lo rebe molt
honoradament: e li dix com viana no era encara
guarida: ell dix li. Senyor placiens fer me gra
cia la vege tal qual es. **E** lo dalfi veent aço dix li
Adon fill yo no^o vull tenir en noues: viana no
vol pendre marit per prechs ne per menaces: o
que desque vos partis d̄ aci esta en preso e molt
mal tractada: e stara fins hage mudades ses in

tencions. Lo fill del duch prega lo dalí pogues
parlar ab viana. E lo dalí trames a ysabel que
pregas viana queu atorgas: e trames los d me
jar e d vestir molt be. E viana dix a ysabel: e ec
lo senyor mon pare pensa poder mudar ma vo
luntat y noutra fara. Diques li fo cōtent a mes
no vull sia daquest s quatre dies: e sera bo hñ la
lo bñ be de sant lorenz. Lo dia assignat lo fill del
duch ab lo bñ be entra en la preso: e salidada vi
ana: e ell acullir ab aqlla cōtesia ques dñia dir.

Parla lo fill del duch a viana.

Senyora lo senyor vostre pare vos ha
casada ab mí: qui tāt desige poder vos
plaire: deman vos de merce siau con
tent a meus do la fe los reporta de vostre valer
del dia que de vostra posada parti: bah feta ma
vida trista: tant que no podet mes soferir sofor
cat venir y posar me en mans de vostra seynoria

Respon viana al fill del duch.

Senyor quant vostra seynoria ab ma
ior cōtesia y mostres d voluntat se ha
vos mitāt yo so obligada mes mirar
en lo interes vostre: y si en complaureis yo mes
y os offenia: que en fer vos cōtrari: ab aquell sa
tiss s ala obligacio y vos senyor mes me sou e
carrech: y perque no penle vostra seynoria sco
son scules d quem sia armada: mirau qual stich:

Rich: que be se vos he fet a maior offensa en bar
loch de entrar me a veure que en no voler boig
lo que ab pena haureu sentit lo mal de una perso
na. E sentiré lo fill del duch e lo bisbe un pudor
molt gran que viana se hauia posada en si de
nant los a entēdre era tota guastada. Aquests
marauellats dl cas ab discrecio la a aconsolarē
es partiren della: hauent compassio gran de sa
delauentura. E tomassen lo fill dl duch en sa ter
ra: jura lo dalfi que james exiria de preso sino
morta.

Q Tom paris scriui a adoardo pre
gant que sabut lo casament de viana fos auisat
del dia dela festa.

Paris qui hauia antes per vna letra
de adoarda lo dalfi hauia casada
ab lo fill del duch de burgunya via
na: itana fora de si. Pero pensant
quāt era lo que viana hauia fet per ell: conera
era rabo fos content: e del be della nos enuja e
mes no podia sforçar se: scriuis adoardo pre
guant lo li fes auis del dia dila festa dela brides
de viana: e que ell yria a roma e tomaria en ge
nona molt prest.

Q Tom adoardo ymina la preso de
viana e parla ab ella e la socorregue e aconsola.

Doardo partit lo fill de duch de bur
gunya : vaent la gran congora en q̄
viana staua: empres ajudar li per a/
mor de paris: e per consolacio de ella:
e feu fer vna capella dins vna: sglefia continua
ab la preso hon stana viana: e feu canar tant p̄/
gon vna sepultura: fins troba lo fonament de/
la preso : e ell mateix feu vn forat en la preso hō
pogues parlar ab viana: la qual se alegra tant
com viu adoar do que son marauella: e recita li
tota la manera que hania tenguda ab lo fill d̄l
duch. E molt lo prega scrinis a paris ella se com
menava a ell: e que sols li restaua lesperança de
veurel pera sostenir li la vida. E adoar do per a
quella finestra socorriala de moltes coses: e ten
nia la clau d̄la capella molt guardada: e escriu
a paris la manera q̄ viana havia tenguda ab
lo fill del duch de burgunya: e que no havia al
tra sperança lino ell: segons li era stat manat.

Com paris sabuda la preso de via
na passa en vltra mar.

Engut paris de roma troba aquel
la letra: e sabent que viana staua en
preso dix que pus axi era que no se/
ria daquiauant en loch hon ne sabes
noues: e sabent que en venecia havia tres gale
res qui anauen en vltra mar anassen per mun/
tar en elles. E trobant les ja partides: pensa

encara era aquella vna de les desafortunades
 e aquí speran a illi qui anas vltimar. E sperat
 ari scriuí vna letra a adoarda dela sus anada:
 en que li deya baquianant speras dill com si fos
 mort. E molt li comana sō pare e mare e la sua
 viana: la qual letra a doardo mostrant a viana
 hac tanto dolor: e feu tãta complinata com si pa
 ris fos mort. E romas molt trista en la preso: te
 nint present continuament la sua partida. Pa
 ris munta en vna galera ab son criat e com fon
 en vltra mar demana lo cami de casa e d les in
 dies: e apes d parlar moxich tan be com si fos
 nat allí: e lescuder armateix: e vestis com a mo
 ro: e ab grã barba: cerca les indies. e passa en les
 de preste johan: e aquí stech per algun temps: e
 torna apes en al terra santa.

Q Com lo dalfi d'isressat passa en les
 terres de solda e allí fon pres.

A aquell temps lo papa fort sancta
 persona e d bona vida sabent que lo
 solda d babilonia: feya gran guerra
 als crestians acorda ab lo rey de frã
 ca fer empresa o gran armada e venir sobre ell.
 E per excusacio milloz de aço acordaren que lo
 dalfi de frança perq era molt discret e vtuos: e
 home de grans tractes pres carrech de cercar e
 spiar lat terra de babilonia lo ql secretamēt cō

a pelegri se parti sol d'l balfinat: tirāt la via d' babilonia. E cercāt la dita terra lo solda de babilonia fō anisat e feu lo pēdre metre ē scura p̄so: ab grās cadenes e ferros e trames lo ē alexādia.

P Loz paris pres amustat ab los falconers del solda:

Paris cercada la terra de bjerusalem tira vers babilonia: molt trist dela sua ventura: no hauent li romasos si no fort poch's bens: e tots jorns exia al deport dels jardins on veniē molts falcones d'l solda: e hauia hi vn falco qui era malalt: e lo solda amanel molt: e paris dix los. Aqueix falco me par que aja mal de pedra. Digueren los falcones: moltes coses nauem fetes: e no li val res. dix paris: donauli daço que yo^o dare ab lo past e guarira si res li deu valer. e los falcones donaren li lo que paris los hauia dit e en poch's dies lo falco fon be guarit. E aq̄ts per aço pregueren gran amustat ab paris: e lo solda per amor d'l falco: e per lo be quels falconers li digueren dell: feu lo almirant.

T Om paris sabe lo dalfi staua pres en alexandria e com ana per veurel.

Tant axi vu jorn vengueren en quell deport dos monjos de ponent: e paris pres grā amustat ab ells: e dix los. No

saltres haneu vist lo sāt pare: molt me marauell
 que ell comporta que moros sien senyors daq̄sta
 terra. **E** la vn monjo dix. **A**ra esstat descubert
 vn tracte que vn grā baro de ponent er a passat
 deça p spiar aqueita terra e lo solda al pres: e al
 trames en alexandria e mes en buna preso en
 gran dan e gran carrech d̄ crestians. **E** demana
 li paris qui era: e lo monjo respos lo dalfi de vi
 ana de frança: de que paris fō molt alegre: mes
 non mostra e dix al monjo. **B**ran plaer hauria
 d̄ veure: ke si vos hi voleu venir ab mi plarez ab
 ell: y no se la sua lēgua e vos sabeu la. **L**o monjo
 essent content paris ana als seus amichs fal
 coners dient los coz ell sen volia partir e havia
 mester vna letra de comendacio del solda q̄ po
 gues anar e star per tota la terra. **E** aquets ha
 gueren li letra molt fauorable ab comendamēt
 q̄ en tot loch hon fos li donassen posada la qual
 volgues: e totes coses necessaries. **E** mana mes
 lo solda donar li de vestir e moneda. **P**aris p̄s
 comiat del solda e ana en alexādia ab lo mojo

Qom paris parla ab lo dalfi.

Senyor d̄ alexandria vist lo comē
 dament feu li gran festa: e li dona po
 sada. **E** paris qui molt desijaua ven
 re lo dalfi ana parlar ab les guardes
 dient los com ell volia parlar ab lo dalfi. **L**es

guardes obriren la preso: e paris e lo monjo en
 trarē: e paris dix al mōjo li saludas lo dalfi e lo
 mōjo dix al dalfi les saluts de paris: e comera d
 cor e d volūtat crestia: e q̄ no era vēgut aq̄ sino
 p̄ consolar lo. **E** volent saber paris q̄ era de via
 na feu li demanar si hāvia muller: ne infants e
 lo dalfi pres se a plorar: e conta li cō hāvia mul
 ler e vna filla que stauē en preso: e conta la ma
 nera com ne perque stana presa. **Les** quals pa
 raules paris posat donas a coneyer no les en
 tenia: li eren molt plēnts de hoyr: e parlaren d
 moltes coses tāt que al dalfi dona de parer fos
 fora d preso lo temps que ab ells se aconsola. **E**
 partint se paris prega les guardes q̄ ajudassen
 a passar la vida al presoner. **E** ells per amor de
 paris millorarē li moltes vegades les viādes.

Com paris tracta de desliurar lo dalfi.

Si forn stāt paris parlanta blo mō
 jo dix li. **Gran** tala es aquest tan no
 ble baro stiga pres: perque si vos vol
 reu ajudar me yol desliurare ab la g
 juda de dū e dela verge maria mes dupte cō sia
 en la terra nom abandonas: e yo no he offici de
 que pogues viure: e perço abans de traure: vol
 ria me juras e prometes yo pogues viure en la
 terra segons ma condicio. **Respos** lo monjo

ab tot sia gran perill: yo so pieist a **moxir per tal**
empresa: e yo lin parlare de molta **voluntat**. **Al**
quell dia lo monjo ana ala p̄so e dix **al dalfi cō**
aquell bon crestia lo volia traure de **preso: mes**
duptana com fos en sa terra nos ob **libas dell**.
E lo dalfi dix.

¶ La oferta que lo dalfi fa a paris
entre venint lo monjo.

¶ **M**olta raho es faça gracies a ell e a
vos de tant gran oferta: e de tāt grā
perill. **E** posat que yo poch tinch me
rescut ell fassa tāt per mi: empero di
gauli que **si** ell per seruey de deu e per sa cortesia
vehent esser possible volra empendre tant **gran**
cosa: no dupte que yo so content d **jurar sobre lo**
preceos cors de jesucrist: que si ell me traue de aq̄
sta preso yol fare senyor de tot lo meu dalfinat:
sol que yo muyra a en terra de crestians.

¶ Tom paris segur dela oferta del
dalfi lo solta dela preso

¶ **R**esposta feta a a paris: ell feu sacri
ficar al monjo lo precios cors d̄ jesu
crist: e anaren ala preso. **E lo dalfi ju**
ra sobre lo sagrat cors **de jesucrist**. q̄
faria totes coses que paris volgues. **E en sēyal**
de prometença e amistat ell rebebe lo sacramēt
¶ Paris partit dela preso parla ab vn patro du

na galera de venecians: e pres aquell ab sagrament e descobrili lo tracte que volia fer del dalfi e donant li gran moneda: e faent li gran prome-
 tensa de part del dalfi: lo patro li promes d' portar lo. E fet aço paris tomà dins la ciutat: e aguts martells e tenalles: e feta singular prouisió de bones viandes e de molt bon vi ana a les guardes: dient los com per lo matiell sen volia partir e per que li hauieu fets molt d' plers aqel lanit volia sopar ab ells. E com hagueren sopat hagueren tant menjat e begut que foden embriachs que nos vehien nis podiẽ moure. E paris pres les claus dela preso donales al monjo dient li: que desferas lo dalfi cõ pus quedamẽt pogues: e ell miraria per les guardes. Lo monjo obri la pso e desferas les cames e mans al dalfi se vestí ços a moro: e partint d' aqui tots tres anaren ala marina: e montaren en la galera hõ ja eren laltre monjo e lo criat de paris.

Qom arriba lo dalfi en la terra ab paris e ab lo monjo.

Paris feu fer vela: e du dolal tan bõ temps que james calaren fins a barut qui era de cristians. De q̃ lo dalfi: hac molt grã plaer. e menleua moneda e partint de aqui arribaren encipre: don era Rey vn qui era stat deles partides de frança: e conech lo dalfi: e feu li gran festa: e li dona gran moneda: e dues galeres quil menarẽ fins

aygues mortes. E arribats en la ciutat de viana:
son feta gran festa p tota la sua terra. xv. jorns:
E viana la hou era se alegra e pres consolacio.

Loz paris demana viana per mul-
ler: e com lo dalfi la trames a pregar quel atoz-
gas: e la sua resposta.

D dalfi ajustat son consell dix los.
Senyors vosaltres per vostra corte-
sia haueu mostrat trobat pler de nos-
tra venguda. per queus prech façau
ades e apres en aquest bõ home cretia gracies:
car ell ma desliurat e tret d preso. E vull que en
vida e apres la mort mia haje la mia sēyoria.
Perq tots los barons hõren molt a paris:
Paris totes coses obia e james no parlaua siõ
morisch. E tots jorns vehia adoardo: mes aqll
nol conexia. E parlant vn jorn ab lo monjo dix
li. Voua prech digau al dalfi: que aquella filla q̄
te en preso vulla donar lam per muller. E lo mõ-
jo dix ho al dalfi: lo qual respos era contēt: mäs
que no podia casarla per força: mes p mostrar
la voũltat que tenia en complaurel: prega lo bis-
be d sant lorenz ab lo monjo anassen parla-
re ab viana. E arribats ala preso lo bisbe dix li com lo
dalfi li perdonaua de quant lo hauia desobeit:
ol que li plagues atozgar per marit aquell bon
cretia: quil hauia tret de preso: car ell era noble
home e de bon linatge. Viana qm gran temps

hauia no hauia vist negu: ab mostres de molta tristicia respos. De aço que mō pare ma perdonat yo lin fas gracies: mas no so en cars de star enlo mon. Beu sabeu vos bisbe nous recorda com fos aci ab lo fill ðl duch de burgunya qual me sentis: considerau que so pijurada: per queus demane de graci digsu a mon pare aquesta justa escusa mia.

¶ Cō paris volgue parlar ab viana.

Lo bisbe e lo monjo digneren al dal fi la resposta de viana deuant paris refermant lo bisbe dient q̄ de veritat era mig podrida Paris qui sabia p̄ letra de adoardo la manera que viana tēguda ab lo fill del duch: dix al monjo ell volia parlar ab ella. Tots tres anarē: e paris feu la saludar al monjo dient li. **S**enyoza vostre pare vos ha casada ab mi: placiens vullau fer me gracia ser ne contenta: recordant vos que p̄ traure vostre pare de preso he oblidat lo meu. E per q̄ fēt me aquesta gracia satisfeu a quant he fet per vostra hōra: me par deueu complaure: e fer lo manament del senyor vostre pare.

¶ La respsta de viana a paris.

So cert de vostre valer e discrecio: del que haueu fet tant per al senyor mon pare no seria sufficient yo en poder satisfer en esser vos muller: iii

en esser vos catiua: mes ala veritat no vull dā
par yo persona aqui so tant obligada: yo tinch
vna malaltia que no so per a star al mon altra
ment seruir vos me fora ferme gracia. Paris
feu respon dre al mōjo per sa part no feya cars
dela malaltia sua :e que la suplicaua fos conten
ta: que lo desig feu era no partir se della: e que sa
senyoria hi pensas. E prega a ysabel volgues e
sser de sa part offerint fer per ella quant mana
ra: e que per lo sendema tornaria per la resposta

¶ Com paris torna a viana.

Endema paris e lo monjo tonaren a
viana demanant li sa senyoria que ha
uia desliberat. Respos viana la sua
desliberacio era denunca partir se de
sa intencio: lo monjo p paris la suplica al mēys
li plagues portar vna cosa deles sues. E viana
dijant exir daquella porfidia lay atorga. Pa
ris se trague del dit lo diamant que viana li ha
uia dat en la sglesia com della se parti e donal a
viana: e ysqueren se dela preso. E essēt d fora pa
ris dix al mōjo quel speras e ell yria per veure
viana q feya: e trobala molt marauellada del
diamant. E com paris la vey axi star dix li.

¶ Com paris dix qui era a viana.

Molt graciosa sēyora aqueixa joya es
tal q no dupte p ella me hajau mer

cc. Per cert la mes bella e la mes estimada es
que tingues d' ma vida. E viana que estaua ma
rauellada del diamant fon mes maruellada cō
hoy parlar aquell q james hauia parlat: en tāt
que estech spantada. E no podent paris sufferir
aquella congora dix li. Senyora tornau vostre
pensamēt en alegria: que yo so paris lo seruidor
vostre: lo qual nostre senyor vos ha portat per q
dell siau seruida. Dexau d mes dolre: que ja es
hora descanse vostra illustrissima sanyoria.

¶ Les raçons de viana a paris.

Dixerent viana aquest ser aq uell q
tant d'viana: alterada per la nouitat
oela cosa: estech no parlat sospesa en
vn extasi tant grā que be senyalaua
lanima sua per la soberga alegria ocupada: les
operacions sues no exercia: de que sa vida peril
laua: fins que lo desig de ser ab qui amaua sfor
cat dient. Paris sou vos aquell p qui tota ma
vida sospire. y es ver que tinch licencia de descā
sar en vostres braço. y es content lo senyor mō
pare yo sia vostra. Paris y ab tercer dmana
ueu voayo fos vostra: e no creu vos que ab to
tes mes forces he d'fesa per vos aquesta psona:
yo sola cōtra tāt enemichs. Paris y haueu
pogut soferir vos ser me dauāt y no saber yo q
ereu. Mes quia major pena tich recordar me
de aquell poch temps que robat me haueu: que
dij:

de tants anys que vos absent tinch en aquesta
preso despesos. E dient aquestes noues stava en
tre los braços d' paris: e girat se a ysabell deya

C Les rahons de viana a ysabel.

Eniu dolça germana vintu: a dies lo
molt amat paris que hauem tant de
fiat. E ysabel vench e conexet lo: en
tre ells fo tanta la alegria que no es
de poder se dir. I squeren dela pris e trobare lo
monjo molt marauellat daquest tant gran ami
fiat. E tots quatre anare al dalfi. E lo dalfi e la
muller qui vaere viana la qual havia tres anys
que no hauen vista comença en de plorar: e lo

dalfi dix li.

¶ Parla lo dalfi a sa filla.

Alla ya saben com aquest bon cristia
ma deslurat de presore perço vossti
mare lo atorqueu per marit. A qual
viana dix: senyor pare yo so aparella
da en fer vostra voluntat: e placiens perdonar
me les coses passades hem doneu vostra bene/
dictio. La qual lo dalfi beney besan e abraçat la

¶ Los paris descubri al dalfi qu'era

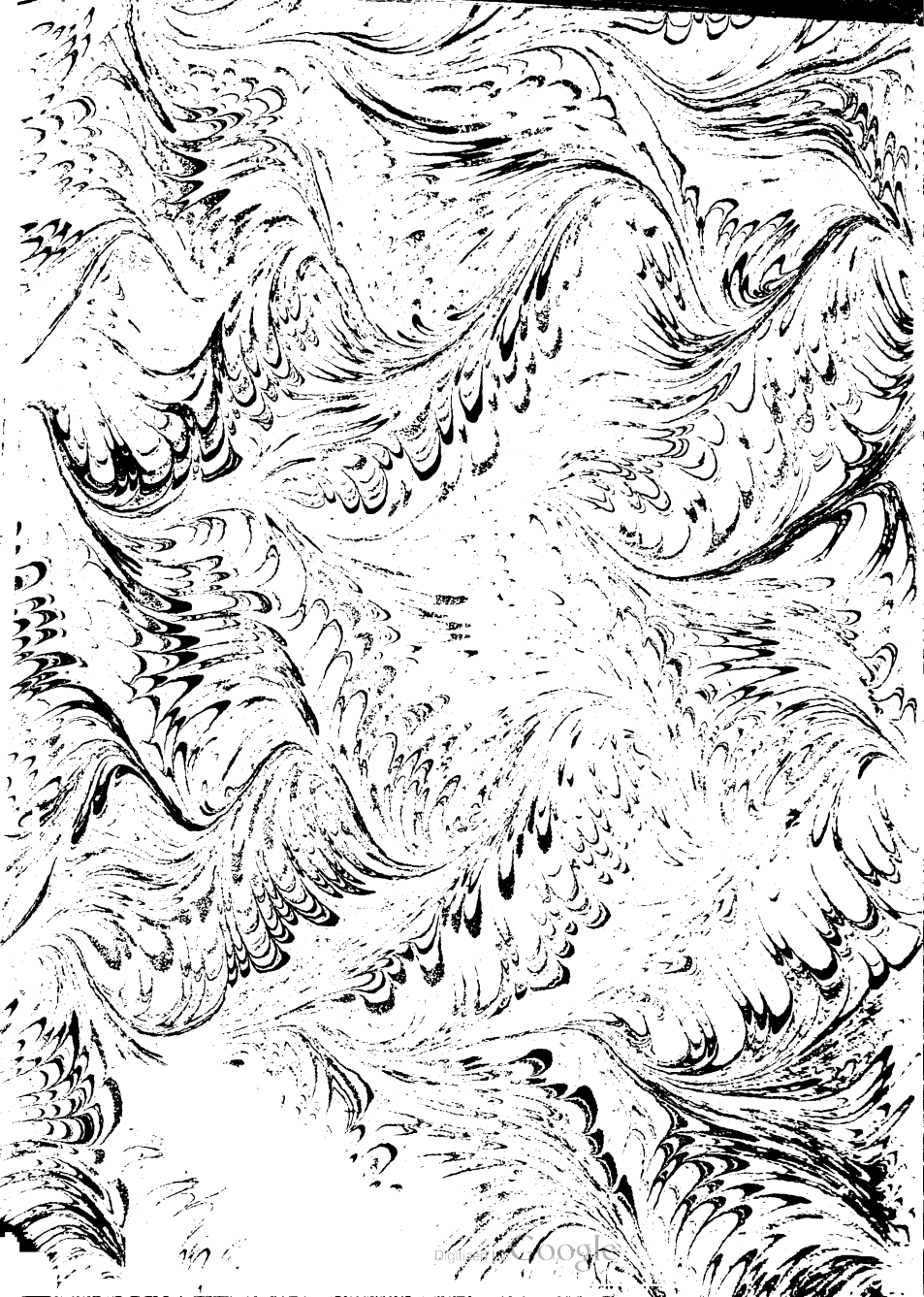

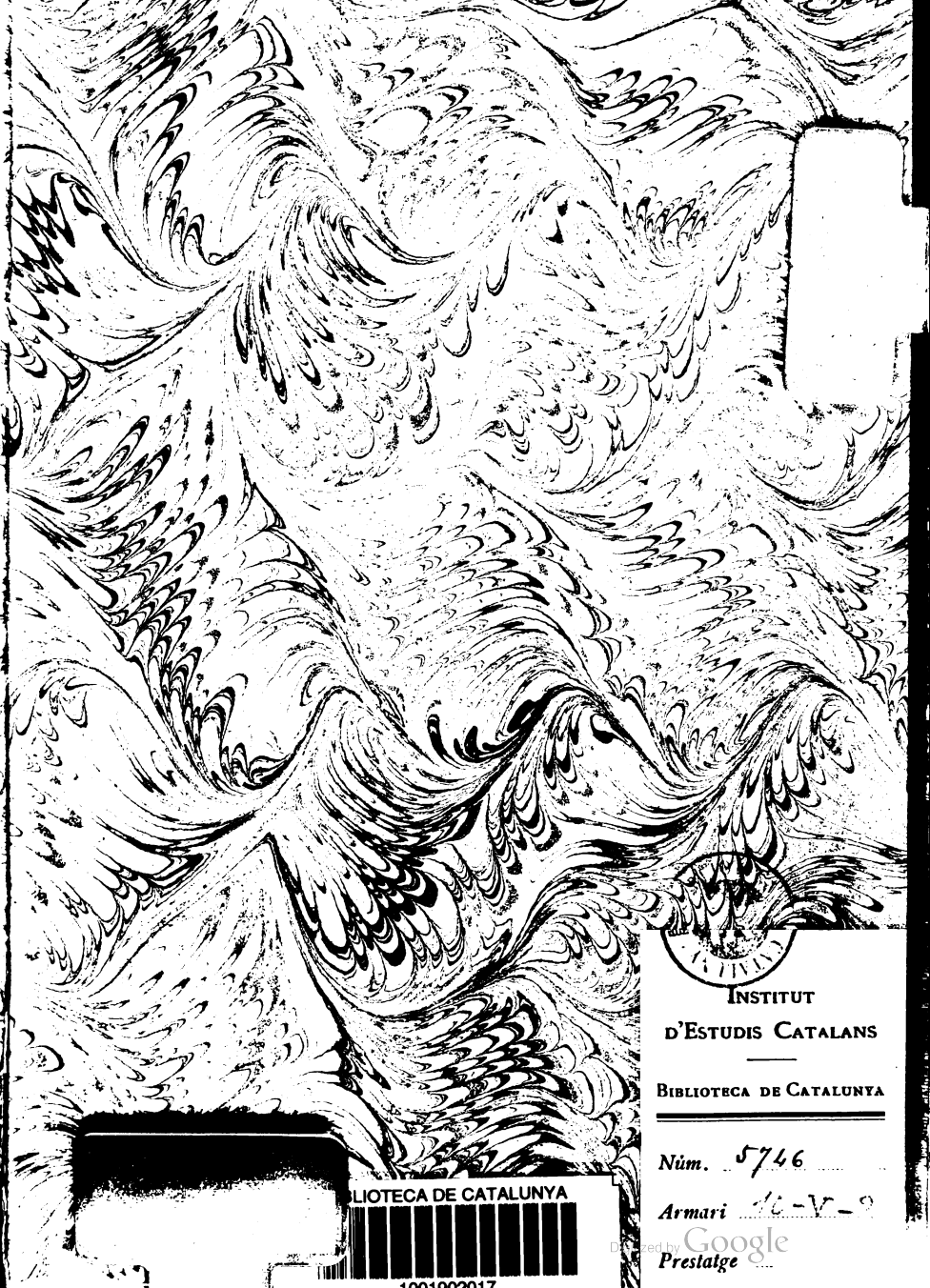
Suors paris se agenolla als pe⁹ del
dalfi dient li **M**olt alt e molt noble
senyor sapia la senyoria vostra que
yo lo paris vostre seruidor: lo q^l ven
tura gran hoportat en poder vos fer aquall ser
ney tant assenyalat per arribar en aquesta joz/
nada: e perço suplich a vos senyor placia perdo
nar mes erres: restant a vostre manament coz
a vassal e seruidor vostre. Vaent lo dalfi que a
quest era paris fon marauellat: tant q^a vna ho
ra stech que no poch res dir: mes ala fi tomat lo
leua de terra p la ma: besant e abraçant lo molt
alegument. E lo sendema lo dalfi feu gran cō
mit: en lo qual foren molt barons e cauallers de
la terra sua. e lo pare e mare de paris no poch a
legres dela venguda de lur fill: e dela tanta ho
nor sua: e foren fetes grans alegries per tota
la terra. x. dies

¶ Lo casament de paris e viana.

Lo dalfi scriui a son sogre lo cõte de flandes la manera òla erida òla preso: e com volis donar sa filla per mul ler a paris: e que li plagues esser hi: lo qual com si trobas indipost per malaltia tra mete ion fill ab molt gran compulment de ataf nios e joyes e moneda. E arribat lo fill òl cõte e lo dalfinat lo dalfi lo feu exir a rebre ab molta honoz: fõ aparellada grã festa e cõuit e sons de minirs ò diuerses maneres de musica. e fore cõ uidats mols barons e cauallers ari òla sua terra com estranyz e dauant tots feu sposar a paris e la enamorada viana ab grã alegria. E feren tantost bodes: en les quals se feren ò granf gasts e gales ari de iustes e torneigs com de dā ces e momos e altres gales que alegraren molt la festa: e nostre senyor: los feu gracia de fills e de molts bens e senyoria. E recordāt se paris ò la molta amistat e amor que era stada entre ell e adoardo: e del que hauia fet per ell: lo casa ab ysabel: als quals dona tots los bens seus qui e ren stats de micer Jacobo son pare e restant ell cõtent: y amat senyor: e dalfi de frança. La vida dels dos fõ molt larga: sos fills e filles molt favorits en casar ab cases reals de Arago y de frança: y en lo morir los fon feta molta honra segõs la vida òlls atot lo mō era stada accepta.

INSTITUT
D'ESTUDIS CATALANS

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

Núm. 5746

Armari 16-V-9

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

1001002017

Digitized by Google
Prestalge

